

Etniske minoritetskvinders selvforståelse og hverdagsliv

PROFESSIONSHØJSKOLEN

METROPOL

Irene Nørlund, Lektor, PhD

Birgitte Gade Brander, Lektor, PhD

Runa Midtvåge, Lektor,

Ernæring og Sundhedsuddannelsen og Global Nutrition and Health

Irene Nørlund

Lektor, PhD

Ernærings- og sundhedsuddannelsen

3. november 2017

Formål med projektet – mad og sundhed gennem empowerment og inklusion

Formålene med projektet er/var :

- At fastholde kvinderne i en sundhedsfremmende livsstil som giver mening for dem i deres hverdag - en forandringsproces
- Fremadrettet at kunne anvende erfaringer i forhold til andre etniske minoriteter
- Ændringer undervejs til at opnå en dybere forståelse af denne gruppe kvinder. Fra intervention til forståelse

Mad og sundhed - generelt

- Selvfølgelig af sundhed, social inklusion, tilhørsforhold
- Målgruppe var en selvdannet gruppe af marokkanske kvinder i København, som mødes for at være sammen med ligesindede
- Projektet fulgte forskellige handlingsorienterede sundhedsfremmende initiativer med udgangspunkt i kvindernes egne behov i hverdagen
- Deres meningsdannelse, værdier, kultur, viden og konstruerede praksisser om sundhed og madpraksisser

Kvalitativ metode

- Fem individuelle interviews og tre fokusgruppe interview
- Observation og deltagende observation
- Narrative tilgang til deres levede liv - hverdagslivet
- Udgangspunkt handlingsorienteret partipatorisk tilgang – som indebar fælles indkøb og madlavning, yoga og gymnastik

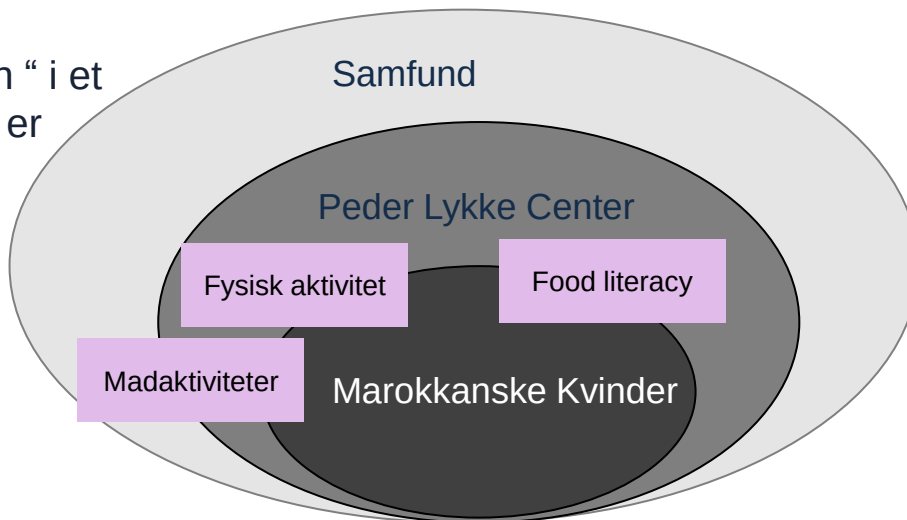
Målgruppen

- En marokkansk gruppe af kvinder
- Alder: 50+
- Har alle boet i Danmark i over 30 år
- Kender hinanden gennem social netværk
- Taler lidt eller dårlig dansk
- Nogle analfabeter
- Næsten alle har diabetes og andre fysiske problemer

Social inklusion

- Selvfølgelig – dobbelidentitet (dansk og marokkansk)
- Social inklusion –
at være “den anden” i et
samfund hvor man er
ekskluderet/
marginaliseret på
baggrund af
ens kultur, sprog,
mad, social klasse,
etnicitet

Empowerment

- Empowerment is related to social forces that affect one's sense of control and feelings of power - Furthermore empowerment encompasses the need of social support to reinforce resources, assistance and motivation and thus provide the individual to make decisions (Shearer & Fleury, 2006; Hawks, 1992; Ellis-Stoll & Popkess-Vawter, 1998; Shearer & Fleury, 2006).

Food literacy

- Definition: Evnen til at forstå madens natur – at forholde sig kritisk til fødevarer og mad og tilberedning, indkøb (Benn 2013)
- "Food literacy needs to be framed as an essential life skill, irrespective of social class, which empowers an individual to take control over what they eat and make use of nutrition recommendations for better health" (Caraher & Lane 1999)

Food literacy – men ikke nok

- Konklusionen på projektet indbefattede at kvinderne alle var stærke i deres 'food literacy'. De kunne manøvrere med:
- Planlægning af måltidet; indkøb til favorable priser; tilberede velsmagende retter, ofte mad fra bunden, vel krydrede og med mange grøntsager; og de kan samle familien omkring måltidet og skabe stærke sociale relationer

Hverdagslivet

- Med erfaringer fra marokkanske kvinder i København og deres food literacy konkluderede projektet at kvinderne har stor erfaring med at samle deres familier bl.a. omkring mad og måltider. Men trods dette har de fysiske og psykiske udfordringer i deres liv og mange har forladt arbejdsmarkedet
- Kvindernes hverdagsliv i dag hænger sammen med deres levede erfaringer

Metode

- De kvalitative interviews og fokusgrupper er transskriberet, systematiseret (nVivo) og analyseret
- Der er identificeret en række temaer som bidrager til forståelse af kvindernes hverdag
- Det er valgt at se deres hverdag i et bredere tidsperspektiv for at få en holistisk forståelse af de udfordringer som de står over for i hverdagen

Marokko

- (1) Kort skolegang på ca 2 år i en lille by, da far døde måtte hun hjælpe til i hjemmet, to mødre, som flyttede sammen. Kom til Danmark i 1974 som 17-årig. Fødte 1. barn inden for et år
- (2) Skolegang i 7 år i lille by, bror mente hun skulle blive i huset, og ikke uddanne sig. Kom til Danmark i 1979 som 18-årig og var gravid
- (4) Boede i Rabat, far døde da hun var 14 år. Blev gift som 15-årig og tog med mand til Frankrig, fik to børn. Skilt fra ham og gift med marokkaner i Danmark i 1980 som 23 årig
- (5) Boede i et stort hus i Marokko med terrasser. Gik i skole til 9. klasse. Hun kom til Danmark i 1982 som 18-årig. Gift med marokkaner som havde boet her i flere år

Ankomst til Danmark

- (1) Da jeg kom til Danmark var det meget, meget svært, jeg talte ikke fransk, engelsk eller dansk. Det hjalp med første datter året efter. Derefter arbejdede jeg et år. Min mand har lært dansk, har gået i skole og har læst arabisk og fransk
- (2) Jeg kunne ikke sproget, men kom på skole. Hver gang jeg fik et barn, så græd jeg derhjemme, alene, ensom. Ingen der kom, ingen familie omkring dig
- (3) Den dag jeg kom var det sne, Jeg vidste ikke hvad sne var, det faldt ned i hovedet. Og jeg have sko med hæle på. Efter to måneder kom der et brev fra familien. Jeg blev gravid og fødte for tidligt, Kom på Rigshospitalet, men forstod ikke hvad de sagde
- (4) Det var hårdt i starten. Måtte forlade to piger, kunne ikke sproget og kunne ikke lide at gå i skole.
- (5) Det var hårdt. Jeg ville bare tilbage. Der snakker man sammen. Det var svært i 4-5 år, som et fængsel.

Arbejde i Danmark

- (1) Har arbejdet mange steder, stuepige, rengøring i fabrik, vuggestue, Kofods skole, længst i køkkenet hos Røde Kors 12 år som fleksjob. 5 børn har derfor også haft orlov. Nu sygemeldt
- (2) Startede arbejde kort efter ankomst, men skulle møde kl 4.30 om morgenen til rengøring. Hun var bange når det var mørkt. Har arbejdet i kantine på universitetet, køkken og kassen, på hospital, plejehjem, men ikke mere end 2 år. Har været i fagforening og synes hun har knoklet. Nu i fleksjob
- (3) Fik job i Irma, dagplejemor, tilskærekursus, plejecenter, passe børnebørn, går hjemme nu
- (4) Job på Imperial Hotel, køkkenarbejder, fleksjobs, mange forskellige jobs, nu går hun hjemme
- (5) Har arbejdet i børnehave, vuggestue, politiskole, kantine, er dagplejemor på 16. år

Kropslige skavanker mv

- (1) Svimmel, hævede fødder, diabetes, højt kolesterol
- (2) Fibromyalgi, angst, depression, diabetes
- (3) Svimmelhed, stress, psykisk syg, diabetes, gigt i ryg, fødder og knæ, fik nål i fod og måtte standse sidste job
- (4) Ikke mange sygdomme, men fik en dårlig skulder for 15 år siden, som langsom har begrænset hendes arbejde. Opereret for 9 måneder siden og er sygemeldt
- (5) Ikke generelt syg, men har lidt med knæ, svimmelhed og højt kolesterol

Dagligdag 1

- (1) Har 5 børn og flere børnebørn. Mand er pensioneret. Hun savner familien da børnene ikke kommer så meget. Men mange i Marokko er gået bort. Børnene taler kun dansk og lever som danskere. Hun passer alt i hjemmet og har gjort det hele livet. Ser arabisk TV. Tager til Marokko hvert år.
- (2) Har 3 børn. De taler arabisk, Hendes mand har været meget aktiv, arbejdede som kok, men er nu død. Hendes mand kunne lave mad, men støttede hende ikke i uddannelse. Hun er ensom nu, et barnebarn bor en del hos hende, men ikke efter start i skolen. Har stået for hus og madlavning i hjemmet. Hun står sent op og har svært ved at komme i gang, og kan blive angst over fremtiden. Hun ser TV, mest marokkansk, det er respektabelt, også YouTube og google.

Dagligdag 2

- (3) 4 børn. De taler arabisk sammen. Mand er pensioneret (blodprop) og har en nyttehave med frugt og grønt. Hun har syet meget, men kan ikke mere. Jeg har passet mine børnebørn, og fandt det stressende. Er så aktiv som muligt med, har taget en del kurser. Tager til Marokko hvert år.
- (4) 5 børn (2+3). Børnene kan arabisk men taler dansk med børnebørnene. Hendes mand har hjulpet meget i huset, men kan ikke lave mad. Hun går op i rengøring, madlavning mv. Mand er lige gået på pension. De hygger om aftenen til ved 24-tiden. 300 arabiske kanaler på TV. Hun elsker sin bil
- (5) 4 børn, et er hjemmeboende barn. Arbejder heltids og er træt om aftenen. Manden hjælper derhjemme – undtagen med børnepasning. De tager til Marokko 1-2 gange om året.

Tilhørsforhold – delt identitet

- (1) Hun vil gerne tilbage til Marokko; men ikke for længe. Børnene er her. Danmarks er deres hjem. Vinteren i Marokko er meget kold. En fod i hvert land. Hendes mand har ikke lyst til at rejse
- (2) Vil gerne til Marokko, rejser næsten hvert år, men ikke mere end et par uger, måske 2 måneder. Børnene vil hjem til Danmark. Mange er døde de sidste år.
- (3) Hendes mand rejser til Marokko tit. Hun vil ikke kunne leve der i dag, og hendes familie er der ikke mere
- (4) I starten tog vi tilbage hvert andet år (stor udgift). Nu rejser vi næsten hvert år. Vil godt til Marokko, men kan ikke pga børn og børnebørn som er i Danmark. Foruden to søstre. Føler sig godt tilpas i Danmark.
- (5) Hendes mand havde danske venner da hun kom og hun fik derfor også danske venner. De tager til Marokko, men de siger også at vi er blevet underlige. Jeg har lært at sige min mening og vi er på flere måder blevet ligesom danskerne også i omgang med hinanden

Venner og syklubben

- (1) Jeg har ikke problemer med mine naboer. Jeg har boet her i 40 år. Men danskere er mere lukkede. Man snakker ikke. Vi taler på trappen og hører om der er sket noget hvis vi ikke ses. Jeg kan ikke komme til gymnastik pga ondt i maven og ryggen. De ringer og jeg kommer derhen i klubben og ser film til kl 9.30
- (2) Klubben betyder utrolig meget, ikke som familie og barndomsvenner, men jeg kan bruge dem, hvis jeg har det dårligt, er ked af det. De er gode til at give støtte og passe på hinanden. Når der er dødsfald, sygdom og glædelige begivenheder. De erstatter mn familie
- (3) Før jeg kom i klubben kedede jeg mig rigtig meget, passede mine børnebørn hele dagen. Vi hygger, snakker, laver mad, og laver kager. Det er dejligt. Rigtig glad for at vi er sammen
- (4) Jeg har ingen danske venner. Men vi har mange andre venner. Alene hjemme om dagen, så går jeg i klubben 2-3 timer
- (5) Min mand synes det er fint jeg er i klubber 2-3 gange om ugen. Så har han TV helt for sig selv. Vi mødes altid i gruppen, holder fest, kender hinanden. Vi snakker, hjælper hinanden, laver mad eller deler mad, kommer med opskrifter. Han kunne dansk da hun kom og har hjulpet hende med danske venner

Opsamling

- Kvinderne har forskellige erfaringer fra barndommen: skolegang, deltagelse i familiens arbejde, gift tidligt, piger mindre uddannelse, den yngste mest udd.
- Ankomst til Danmark traumatisk for alle: Sproget, ny kultur, tidlige mødre, ingen familie, ingen venner
- Arbejde: Korte ufaglærte jobs, de fleste på flexjobs. Den yngste har fundet en niche der er mere stabil
- Kropslige problemer: Mange har problemer som hindrer almindeligt arbejde

Opsamling 2

- Hverdag: Klarer alle hverdagens daglige opgaver, ensomhed for de fleste når børnene er flyttet, særlig for enlige. Kan ikke klare almindelig job. De fleste er aktive i forhold til familie, TV. Ekstra: rejser almindeligt, stor anvendelse af sociale medier
- Alle længes tilbage til Marokko, men vil ikke flytte tilbage da børn og børnebørn. De er tilfredse med at bo i Danmark, selv om der er udfordringer
- Ingen har tætte venner blandt etniske danskere. Netværk er børn, familie og venner i marokkanske cirkler
- Syklubben er en stor støtte i hverdagen og udfylder de sociale behov.

Ernærings- og sundhedsuddannelsen

Irene Nørlund

METROPOL

Ernærings- og sundhedsuddannelsen
Irene Nørlund

www.phmetropol.dk

PROFESSIONSHØJSKOLEN

METROPOL